PROF. DR HAB. JACEK GOŁACZYŃSKI

INFORMATYZACJA POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO

Ustawą z dnia 9 lutego 2009 r. wprowadzono do prawa postępowania cywilnego elektroniczne postępowanie upominawcze. Postępowanie to zostało ukształtowane jako odrębny tryb postępowania procesowego, stanowiące rozwinięcie postępowania upominawczego. Oprócz wprowadzenia do prawa polskiego tytułu egzekucyjnego w postaci elektronicznej (nakaz zapłaty wydany w elektronicznym postępowaniu upominawczym) wprowadzono także możliwość zainicjowania postępowania egzekucyjnego drogą elektroniczną.

Przepis art.353 (1) § 2 k.p.c. stanowi, że w postępowaniu upominawczym oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty może wydać także referendarz sądowy. Natomiast elektroniczna postać nakazu zapłaty oraz innych orzeczeń sądu, czy przewodniczącego w sprawach rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym wynika z art.505 (3) § 2 k.p.c. Z przepisu tego można wnioskować, że czynności: sądu, referendarza i przewodniczącego utrwalane są wyłącznie w systemie teleinformatycznym, a wytworzone w ich wyniku dane w postaci elektronicznej opatrywane zostają bezpiecznym podpisem elektronicznym w rozumieniu art.3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym. Z mocy art.128 397 (1) § 2 k.p.c. przepisy art.505 (3) § 2, i art.505 (31) § 1 -5 stosuje się odpowiednio do zażalenia na postanowienie wydane w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Konsekwencją tego rozwiązania jest prowadzenie akt sądowych sprawy rozpoznawanej w elektronicznym postępowaniu upominawczym jedynie w postaci elektronicznej. Pojęcie systemu teleinformatycznego zostało już zdefiniowane w ustawie z 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Przepis art.505 (30) § 2 k.p.c. powoduje odejście od zasady formy pisemnej czynności sądowych,. Tym samym brak jest pisemnego nakazu zapłaty, czy zarządzenia przewodniczącego, brak jest pieczęci sądu oraz podpisu sędziego, referendarza. Konsekwencję tej regulacji stanowi także i to, że sąd nie ma możliwości utrwalić żadnej czynności sądowej w sposób tradycyjny. Jeżeli zatem czynność sądowa został sporządzona przez sędziego, referendarza, a następnie nie została utrwalona w systemie teleinformatycznym elektronicznego postępowania upominawczego, wówczas nie mamy do czynienia z czynnością sądowa w ogóle. Dotyczy to także awarii systemu teleinformatycznego, co spowoduje niemożność utrwalenia tej czynności. Brak jest regulacji zarówno rangi ustawowej, jak i wykonawczej, określającej sposób utrwalenia czynności sądowej w systemie teleinformatycznym. Można zatem przyjąć, że takie utrwalenie może być zrealizowane wewnątrz budynku sądu, jak i – na odległość. Ta ostatnia sytuacja ma już zresztą miejsce obecnie. Referendarze z innych ośrodków migracyjnych ksiąg wieczystych są delegowani do orzekania w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Wydziale VI Cywilnym, który rozpoznaje sprawy w zakresie elektronicznego postępowania upominawczego. Referendarze ci nie przebywają jednak w budynku sądu w Lublinie, a w swoich macierzystych jednostkach i przez sieć teleinformatyczną ustali dostęp do repertorium spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W związku z tym, że czynność sądowa, np. nakaz zapłaty wydany w elektronicznym postępowaniu upominawczym jest utrwalany jedynie w postaci elektronicznej w systemie teleinformatycznym, nie istnieje problem oryginału i kopii takiego dokumentu (elektronicznego). Jest to bowiem zbiór metadanych z wykorzystaniem xml, które bez odpowiedniego oprogramowania i systemu teleinformatycznego nie są możliwe do odtworzenia. Ewentualne wydruki tych czynności sądowych np. nakazu zapłaty stanowią jedynie kopie dokumentu elektronicznego, który w oryginale występuje jedynie w postaci elektronicznej. W projekcie nowelizacji Kodeksu cywilnego zdefiniowano pojęcie dokumentu jako: „nośnik informacji umożliwiający jej odtworzenie[1].

Oczywiście, co wynika jednoznacznie z przepisu art.505 (3) § 2 k.p.c. dane w postaci elektronicznej sporządzone przez sędziego, referendarza są utrwalane w systemie teleinformatycznym i opatrywane bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem, czyli takim, który jest przyporządkowany wyłącznie do osoby składającej ten podpis, jest sporządzony za pomocą podlegających wyłącznej kontroli urządzeń służących do składania podpisu elektronicznego danych służących do składania podpisu elektronicznego, jest powiązany z danymi, do których został dołączony w taki sposób, że jakakolwiek późniejsza zmiana jest rozpoznawalna[2]. Obecnie zatem sędzia, referendarz nie może w celu złożenia podpisu elektronicznego, o którym mowa w art.3 pkt 2 ustawy o podpisie elektronicznym używać jedynie bezpiecznego podpisu elektronicznego opartego na oprogramowaniu. Konieczne jest posiadanie i użycie bezpiecznego urządzenia do składania podpisu elektronicznego. Jest to rozwiązanie poddawane krytyce, jako niezgodne z dyrektywą o podpisach elektronicznych, gdzie błędnie implementowano art.5 tej dyrektywy Ostatecznie podpis elektroniczny winien być wygenerowany i złożony z użyciem bezpiecznego urządzenia do skłania podpisu elektronicznego, czyli sprzętu i programowania skonfigurowanego w sposób umożliwiający złożenie podpisu przy wykorzystaniu danych służących do składania podpisu. Urządzenia muszą jeszcze dodatkowo spełniać wymogi określone w ustawie, czyli w art.3 pkt 2 oraz pkt 6

[1] D. Szostek, *Nowe ujecie dokumentu oraz formy elektronicznej w prawie cywilnym* (w:) E. Gruza (red.), *Dokument we współczesnym prawie*, Warszawa 2009, s. 73 i n.;

[2] Więcej D. Szostek, *Prawne aspekty podpisu elektronicznego* (w:) J. Barta, R. Markiewicz (red), *Handel elektroniczny*, s. 178; D. Szostek, M. Świerczyński, *Prawne możliwości poszerzenia rynku podpisu elektronicznego w Polsce* (w:) J. Kołaczyński (red.) *Prawo umów elektronicznych*, Warszawa 2006, s. 182, i n.

i 7 ustawy o podpisie elektronicznym. Ostatecznie zatem sędzia, referendarz sądowy dokonując czynności sądowych winien posługiwać się bezpiecznym podpisem elektroniczny, który może być wytworzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości lub firmę komercyjną. Ograniczenia dla wystawców istnieje jedynie dla certyfikatów kwalifikowanych. Certyfikaty takie mogą być bowiem wystawiany wyłącznie przez podmioty świadczące usługi certyfikacyjne.

Postępowanie klauzulowe

Ustawodawca nie zatrzymał jednak procesu informatyzacji na postępowaniu rozpoznawczym (elektronicznym postępowaniu upominawczym), a przewidział także wykorzystanie drogi elektronicznej, dla postępowania klauzulowego oraz egzekucyjnego.

Postępowanie o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności regulowano w kodeksie postępowania cywilnego w części dotyczącej postępowania egzekucyjnego, chociaż postępowanie to nie zostało jeszcze wszczęte. Zasadą jest, że tytułowi egzekucyjnemu, pochodzącemu od sądu klauzulę wykonalności nada sąd pierwszej instancji, w którym sprawa się toczy. Sąd drugiej instancji nadaje klauzulę, dopóki akta sprawy w sądzie tym się znajdują; nie dotyczy to jednak Sądu najwyższego. Jednakże z art.787§ 1 (1) wynika, że tytułom, o którym mowa w art.777 § 1 pkt 1,1 (1),3 i-6 i § 3, klauzulę wykonalności może nadać także referendarz sądowy. Zmiana ta została wprowadzona ustawą z 9 stycznia 2009 r. wprowadzającą elektroniczne postępowanie upominawcze. Z art.781 § 1 k.p.c. wynika zatem, że sądem właściwym do nadania klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym (wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym) będzie sąd pierwszej instancji, w którym sprawa się toczy, czyli Sąd Rejonowy Lublin Zachód. Podobnie ten sąd będzie właściwy do nadania klauzuli wykonalności orzeczeniom wydanym w epu, nienależacym do kategorii wyłącznej art.781§ 1 (2) k.p.c.

I tak, w przypadku zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej co do tej samej rzeczy lub prawa majątkowego, jeżeli podstawą prowadzenia egzekucji sądowej jest tytuł wykonawczy, o którym owa w art.783 § 4 k.p.c., wówczas łączne prowadzenie egzekucji przejmuje komornik (art.773§ 2 (1) k.p.c.

Wyjątek przewidziany w art.781 § 1 (2) k.p.c. będzie występował w przypadku postępowań klauzulowych co do tytułów egzekucyjnych, wydanych w elektronicznym postępowaniu upominawczy, gdy: chodzi o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczeń, całym swoim majątkiem, za zobowiązania spółki, nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową, nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, z ograniczeniem jej odpowiedzialności do przedsiębiorstwa wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków, nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz lub przeciwko innej osobie niż dłużnik osobie w sytuacji gdy uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę (art.788) i w końcu w sytuacji, gdy sprawa dotyczy nadania klauzuli wykonalności na rzecz lub przeciwko nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego w sytuacji, gdy uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę (art.789 k.p.c.) W takich przypadkach właściwym do rozpoznania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności będzie sąd rejonowy właściwości ogólnej dłużnika, a nie – sąd rejonowy, właściwy do rozpoznania spraw w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Sąd ten nie ma możliwości prowadzenia postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności, gdzie może zajść bowiem potrzeba wysłuchania dłużnika, czy osoby trzeciej, analizy, a wcześniej – przedstawienia dokumentów w postaci papierowej. Stąd też ustawodawca uznał, ze w tych sprawach sąd właściwości ogólnej dłużnika winien orzekać. Tym bardziej, że skoro sąd rozpoznający sprawy w elektronicznym postępowaniu upominawczym jest jeden dla całego kraju, to często zdarzą się sytuacje, w których zajdzie potrzeba wysłuchania osoby niezamieszkującej w okręgu właściwości miejscowej Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie. Sąd ten winien zatem, po wpłynięciu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, w przypadkach opisanych w art.783 § 4 i 5 k.p.c., sprawę przekazać, zgodnie z art.200 § 1 k.p.c. w zw. z art.13 § 2 k.p.c. i art.781 § 1 (2) k.p.c. Sądowi rejonowemu właściwości ogólnej dłużnika. Przed tym sądem (właściwości ogólnej dłużnika) wierzyciel winien przedstawić wydruk weryfikacyjny tytułu egzekucyjnego, a sąd ten ma obowiązek zweryfikować treść przedstawionego wydruku[3].

W przypadku tytułu egzekucyjnego pochodzącego z elektronicznego postępowania upominawczego klauzule wykonalności wydaje się w postaci elektronicznej i pozostawia się wyłącznie w systemie teleinformatycznym. Kwestie szczegółowe zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, wydanym na podstawie delegacji z art. 783 § 5 k.p.c. (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.12.2009r. w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności orzeczeniu sądowemu wydanemu w elektronicznym postępowaniu upominawczym (Dz. U. Nr 226, poz. 1833). Jednocześnie należy zauważyć, że termin do wniesienia zażalenia na postanowienie sadu w przedmiocie klauzuli wykonalności rozpoczyna swój bieg od daty doręczenia mu tego postanowienia, a doręczenie dokonywane jest w sposób przewidziany w art.131(1) § 1 k.p.c.

Po nadaniu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności wierzyciel może wszcząć egzekucję. Odrębność wynikająca z elektronicznego postępowania upominawczego polega na tym, że wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art. 797 § 2-5 k.p.c., może być złożony także za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, obsługującego elektroniczne postępowanie upominawcze. W przypadku wszczęcia egzekucji na podstawie tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzule wykonalności, pochodzącego z elektronicznego postępowania upominawczego, komornik ma obowiązek zweryfikować treść przedstawionego mu przez wierzyciela dokumentu uzyskanego z systemu teleinformatycznego oraz zaznaczenia w tym systemie faktu prowadzenia egzekucji na podstawie tego tytułu. Kwestia ta została uregulowana w art. 797 § 4 k.p.c. Istotnie jest to, że wierzyciela, którego wierzytelność została stwierdzona nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym po-

[3] B. Pękalski, *Elektroniczne postępowanie upominawcze. Komentarz* (red. J. Gołaczyński), Warszawa 2010, s. 218.

stępowaniu upominawczym może dokonać wyboru, w jaki sposób złoży wniosek o wszczęcie egzekucji komornikowi. Może to bowiem uczynić tradycyjnie, czyli wniosek złożyć w postaci papierowej, i wtedy do tego wniosku należy dołączyć dokument z systemu teleinformatycznego, w którym prowadzone jest elektroniczne postępowanie upominawcze. Wierzyciel może jednak skorzystać z drogi elektronicznej, czyli za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, dedykowanego dla tego postępowania. Wolą ustawodawcy było zatem stworzenie możliwości elektronicznego wszczęcia egzekucji, jednak jedynie w przypadku, gdy egzekucja miała być prowadzona na podstawie tytułu egzekucyjnego, o którym mowa w art.783 § 4 k.p.c. Wniosek złożony drogą elektroniczną winien być pozbawiony braków formalnych. Jeżeli zaś będzie takie braki zawierał, wówczas komornik, stosując przepis art.130 § 1 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. wezwie do ich usunięcia. Komornik nie może jednak wezwać w tym trybie do dołączenia do wniosku w postaci elektronicznej tytułu wykonawczego oraz nie może także wezwać wierzyciela do złożenia wniosku w postaci papierowej. Doręczenie wezwania do usunięcia braków wniosku może nastąpić jedynie w drodze przewidzianej w art.131 i n. k.p.c. Nie można zatem stosować do tego postępowania przepisu art.131 § 1 (1) k.p.c., czyli doręczenia dokonywanego drogą elektroniczną[4]. Do wniosku lub żądania przeprowadzenia egzekucji z urzędu należy dołączyć wydruk wersyfikacyjny, czyli dokument pochodzących z systemu teleinformatycznego, umożliwiający organowi egzekucyjnemu weryfikacje istnienia i treści tytułu egzekucyjnego (art. 797 § 3 k.p.c.). Oczywiście, ten wydruk weryfikacyjny nie jest tytułem wykonawczym, ani nawet jego odpisem, a jedynie sposobem udokumentowania istnienia samego tytułu. Należy podkreślić, że tytuł egzekucyjny oraz klauzula wykonalności znajduje się w systemie teleinformatycznym, dedykowanym dla elektronicznego postępowania elektronicznego[5]. Pojęcie „wydruku weryfikacyjnego" zostało uregulowane w § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.12.2009r. w sprawie czynności sadu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności orzeczeniu pochodzącemu z elektronicznego postępowania nakazowego. Komornik ma obowiązek zweryfikować treść przedstawionego dokumentu (uzyskanego z systemu teleinformatycznego) oraz zaznaczenie w systemie faktu prowadzenia egzekucji na podstawie tego tytułu (art. 797 § 4 k.p.c. W sytuacji odmiennej, czyli wszczęcia egzekucji na podstawie tytułu egzekucyjnego pochodzącego z elektronicznego postępowania upominawczego, w przypadku złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji w postaci papierowej, komornik w systemie teleinformatycznym podaje sygnaturę sprawy egzekucyjnej i dane dotyczące egzekwowanej wierzytelności oraz sprawdza zgodność wydruku weryfikacyjnego z elektronicznym tytułem egzekucyjnym.

Przy pierwszej czynności egzekucyjnej komornik doręcza dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, z podaniem treści tytułu wykonawczego i sposobu egzekucji oraz, na żądanie dłużnika komornik ma obowiązek okazać mu tytuł wykonawczy. W przypadku zaś, gdy tytuł wykonawczy pochodzi z elektronicznego postępowania upominawczego, komornik ma obowiązek okazać dłużnikowi zamiast oryginału, jedynie zweryfikowany przez komornika dokument, o którym mowa w art. 797 § 2 k.p.c. Tym dokumentem jest wydruk weryfikacyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Natomiast po ukończeniu postępowania egzekucyjnego należy na tytule wykonawczym zaznaczyć wynik egzekucji i tytuł zatrzymać w aktach, a jeżeli świadczenie objęte tytułem nie zostało zaspokojone całkowicie, tytuł zwrócić wierzycielowi. Jeżeli zaś egzekucja była prowadzona na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art.783 § 4 k.p.c. powyższe informacje komornik odnotowuje w systemie teleinformatycznym, w którym jest prowadzone elektroniczne postępowanie upominawcze (art.816 § 2 k.p.c.). Kwestie te szczegółowo reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23.12.2009 r. w sprawie szczegółowych czynności Krajowej Rady Komorniczej oraz szczegółowych czynności komornika, związanych z egzekucją prowadzoną na podstawie elektronicznego tytułu wykonawczego.

Zmiany dotyczące postępowania egzekucyjnego

Obecnie trwają już prace nad dalsza informatyzacją postępowania cywilnego. Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało projekt zmian, przede wszystkim – Kodeksu postępowania cywilnego, mający na celu zmodernizowanie przepisów o elektronicznym postępowaniu upominawczym, wprowadzenie elektronicznego bankowego tytułu egzekucyjnego, zinformatyzowanie zajęcia rachunku bankowego, elektroniczną licytację ruchomości, wprowadzenie posiedzenia jawnego na odległość, wprowadzenie rozwiązań elektronicznych w międzynarodowym postępowaniu cywilnym. Nowelizacja zmierza także do dalszej informatyzacji postępowania egzekucyjnego. Przygotowane propozycje mają także na celu umożliwienie wierzycielowi egzekucji drogą elektroniczną także w innych przypadkach, niż w na podstawie tytułu egzekucyjnego pochodzącego z elektronicznego postępowania upominawczego.

Wobec tego, że do tej pory przepisy kodeksu przewidywały czynności w postaci elektronicznej wierzyciela jedynie na etapie wszczęcia postępowania egzekucyjnego nowelizacja zmierza umożliwienia wierzycielowi (art. 760) dokonywania dalszych czynności w toku tego postępowania. Przepis ten został zatem wzbogacony o kwestie dotyczące składania wniosków i oświadczeń w postępowaniu egzekucyjnym drogą elektroniczną. Jeżeli bowiem wnioski i oświadczenie wierzyciela, którzy w przypadkach określonych w przepisach szczególnych złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego drogą elektroniczną, to wówczas składa się wyłącznie drogą elektroniczną. W końcu proponuje się przyznanie kompetencji Ministrowi Sprawiedliwości, aby w drodze rozporządzenia określił sposób sporządzenia zawiadomień i wyjaśnień w postaci elektronicznej, warunki organizacyjno-techniczne posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej przesyłanymi przez komornika sądowego wierzycielowi oraz warunku udokumentowania zawiadomień i wyjaśnień w postaci elektronicznej w katach egzekucyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej, dostępność akt egzekucyjnych dla stron postępowania egzekucyjnego i potrzebę przyspieszenia postępowania egzekucyjnego.

Proponowana nowelizacja art.773 k.p.c. zmierza do wprowadzenia instytucji elektronicznego zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego. Zmiana ma na celu umożliwienie wierzycielowi do-

[4] B. Pękalski, op.cit., s. 234 i n.
[5] B. Pękalski, op. cit., s. s. 237

konania zajęcia wierzytelności przez zawiadomienie przez komornika o zajęciu wierzytelności bankowi drogą elektroniczną. Przepis art. 773 k.p.c. zostanie wzbogacony o § 2^2, według którego w wyniku takiego elektronicznego zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego łączne prowadzenie egzekucji przejmuje komornik.

Kolejne zmiany dotyczą nadania klauzuli wykonalności tytułom wykonawczym, które według przepisów szczególnych mogą być wydane w postaci elektronicznej. Dotyczyć to będzie nadal nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym, ale teraz także nakazu zapłaty wydanego w europejskim postępowaniu nakazowym w postaci elektronicznej. Chodzi tu o tytuły egzekucyjne wymienione w art. 777 § 1 pkt 1, 1^1, 3-6 i § 3 k.p.c. i wówczas zgodnie z projektowanym przepisem art. 781 § 1^1 klauzulę może nadać referendarz sądowy, z wyłączeniem przypadków opisanych w art. 778^1, 787, 787^1, 788, 789 k.p.c.. Jednocześnie kolejny przepis nowelizacji wskazuje, że tytułowi egzekucyjnemu wskazanemu w art. 783 § 4 k.p.c. klauzulę wykonalności, w przypadkach wskazanych w art. 778^1, 787, 787^1, 788 i 789 k.p.c. nadaje sąd rejonowy właściwości dłużnika. Istotne znaczenie ma proponowany przepis § 1^3 art. 781 k.p.c., a mianowicie, że do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, o którym mowa w § 1^2 w art. 781 k.p.c. należy dołączyć dokument uzyskany z systemu teleinformatycznego, umożliwiający sądowi weryfikację istnienia i treści tytułu wykonawczego. Przed rozpoznaniem wniosku istnienie i treść tytułu wykonawczego podlegają zweryfikowaniu przez sędziego lub referendarza sądowego w systemie teleinformatycznym.

Proponowany § 2 art. 781 k.p.c. przewiduje właściwość sądu w sprawie nadania klauzuli wykonalności tytułom pochodzącym od sądu administracyjnego oraz innym tytułom, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej. Jeżeli zaś nie można ustalić takiej właściwości ogólnej dłużnika, wówczas właściwy będzie sąd w okręgu którego wierzyciel zamierza wszcząć egzekucję, a gdy egzekucja ma być wszczęta za granicą, wówczas właściwy będzie sąd miejsc wydania tytułu

Nowelizacja art. 783 k.p.c. następuje przez dodanie przepisu § 4 , który dotyczy pozostawienia tytułów egzekucyjnych w postaci elektronicznej, czyli wydanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym, europejskim postępowaniu nakazowym, wydanym w postaci elektronicznej i postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu w postaci elektronicznej pozostawia się wyłącznie w systemie teleinformatycznym, z wyjątkiem przypadków o których owa w art. 778^1, 787, 787^1, 788 oraz 789 k.p.c.. Zmiany w tym przepisie są już jedynie następstwem rozszerzenia możliwości stosowania komunikacji elektronicznej w innych postępowaniach aniżeli tylko elektroniczne postępowanie upominawcze..

Z uwagi na mogące rodzić się wątpliwości zdecydowano szczegółowo uregulować kwestię wydawania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego w przypadku orzeczeń zapadłych w elektronicznym postępowaniu upominawczym (art. 795^{2a}). Zaistniały problem jest konsekwencją sporządzania nakazów zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym tylko i wyłącznie w postaci elektronicznej. „Elektroniczny" nakaz zapłaty nie ma żadnego równie doniosłego „papierowego" odzwierciedlenia. Istnieją jedynie wydruki takich nakazów (wydruki weryfikacyjne), które w zasadzie może sporządzić nie tylko sąd, ale każdy kto ma stosowny dostęp do „elektronicznego" nakazu zapłaty. Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego wydruk ten określają mianem „dokumentu uzyskanego z systemu teleinformatycznego umożliwiający weryfikację istnienia i treści tytułu egzekucyjnego/wykonawczego". Wydruk ten nie jest odpisem. Nie zawiera zatem żadnych pieczęci lub podpisów. Co więcej, nie ma w ogóle możliwości wydania odpisów. Katalog zamknięty tworzy (oryginalne) „elektroniczne" orzeczenia i jego wydruki. Kwestia ta jest oczywista w obrocie krajowym, jednak może powstać wątpliwość, czy równie zaawansowany technologicznie jest każdy sąd w obrocie zagranicznym. Dlatego wyraźnie wskazano, że w przypadku tytułu egzekucyjnego, o którym mowa w art. 783 § 4 k.p.c., zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego wydaje się w postaci pisemnej. Zaświadczenie doręcza się wraz z dokumentem uzyskanym z systemu teleinformatycznego, umożliwiającym weryfikację istnienia i treści tytułu wykonawczego, sporządzonym według zasad jak dla odpisu orzeczenia (proponowany art. 795^{2a} k.p.c.). Uczyniono w ten sposób wyjątek od reguły wyłącznej mocy prawnej „elektronicznego" orzeczenia poprzez umożliwienie sporządzenia jego „papierowego" odpisu. Rozwiązanie takie znacząco utrudnia pracę sądów, jednak z uwagi na nieliczność wniosków o wydanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego w tego typu sprawach nie powinno stanowić to znaczącego obciążenia.

Analogiczne zmiany do wprowadzonych w art. 795^{2a} k.p.c. zastosowano w przypadku zaświadczeń o utracie lub ograniczeniu wykonalności tytułu egzekucyjnego, opatrzonego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego (zmieniony art. 795^5 § 1 k.p.c.).

Zmiany przewidziane w dodanych art. 867^1-867^4 k.p.c. wprowadzają do przepisów procedury egzekucyjnej instytucję elektronicznej licytacji ruchomości. Jako zasadę przewiduje się Publiczną licytację, prowadzoną przez komornika za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, obsługującego licytacje publiczne, utworzonego na podstawie odrębnych przepisów[6].

[6] Opracowanie w tym fragmencie zostało przygotowane w oparciu o uzasadnienie projektu zmiany ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz innych ustaw.